

06.04.2021. Светски дан здравља обележава се 7. априла сваке године под покровитељством Светске здравствене организације. Овогодишња тема Светског дана здравља се обележава под слоганом „**Да градимо здравији свет**”.

Доступност здравствене заштите је једно од основних права сваког човека без обзира на пол, расну или верску припадност, социјално или економско стање или политичко уверење. Неједнакости у здрављу представљају значајан јавноздравствени проблем и последица су неједнаких животних могућности, како у породици и локалној заједници тако и на радном месту. Неке неједнакости у здрављу могу се приписати биолошким разликама или сопственим изборима, док се друге приписују околини и спољним факторима који су изван контроле појединаца. Неједнакости у здрављу могу настати директно као последица друштвено-економских фактора као што су сиромаштво, неправилна исхрана, загађена околина, ризично понашање или индиректно као последица недоступности здравствене заштите. Светска здравствена организација истиче да је унапређење здравља могуће применом здравих стилова живота и смањењем фактора ризика по људско здравље. Једнако је важно развијати здравствени систем који правично унапређује здравствене исходе, чије услуге одговарају потребама корисника, који је финансијски одржив и почива на политици и пракси „неискључивања” тј. доступан је, приступачан и делотворан.

Пандемија болести COVID-19 највише је утицала на оне заједнице које су већ биле угрожене сиромаштвом и ограниченим приступом здравственим услугама, а тиме и на повећање социјалних и неједнакости у здрављу. Ове године Светски дан здравља подсећа на право на здравље за све и позива људе да граде здравији свет. Важно је развијати здравствену политику унутар здравственог система у којој се води рачуна о социјалном, економском и еколошком благостању.

Â

Утицај социо-економских детерминанти на здравље:

Предвиђа се пораст сиромаштва на глобалном нивоу (први пут у последњих 20 година).

Смањена је могућност остварења 12 циљева одрживог развоја до 2030. године (свет без сиромаштва, свет без глади, добро здравље, квалитетно образовање, родна равноправност, чиста вода и санитарни услови, доступна и обновљива енергија, достојанствен рад и економски раст, индустрија иновације и инфраструктура, смањење неједнакости, акција за климу, одрживи градови и заједнице, одговорна потрошња и производња, живот под водом, живот на земљи, мир, правда и снажне институције, партнерством до циљева).

Â

За 60% становништва у појединим земљама нису доступне основне здравствене услуге.

Више од милијарду људи живи у сиромаштву и лошим хигијенским условима, суочени су са повећаним ризицима ширења корона вируса, оболевања и умирања.

Постоји разлика од 18 година у очекиваном животном веку између земаља са високим и ниским приходима.

Према подацима СЗО из 2016. године, више од 15 милиона превремених смрти услед незаразних болести (ХНБ) догодило се у земљама са ниским и средњим приходима.

Оболевање од рака је чешће код сиромашнијег становништва.

Стопа смртности млађих од пет година је осам пута већа у Африци него у Европском региону.

Истраживања показују да социјалне детерминанте здравља имају 50% више утицаја на здравље него здравствена заштита или избор начина живота.

Социјалне детерминанте здравља које могу утицати на једнакост у здрављу:

Зарада и социјална заштита

Образовање

Незапосленост и несигурност посла

Услови радног окружења

Начин исхране

Услови животне средине

Рани развој детета

Социјална инклузија

Недискриминација

Приступ здравственим услугама.

Позитивни утицај на социјалне детерминанте здравља од кључног је значаја за побољшање здравља и смањење неједнакости у здрављу. Партнерство владиног са невладиним сектором, боља информисаност целокупног становништва (посебно рањивих група о њиховим правима на здравље), удруживање у остваривању права и помоћ невладиних организација у заштити права могу поставити корисника „у центар” здравственог система – ШТО је приоритет његовог развоја и функционисања.

Пандемија COVID-19 посебно истиче чињеницу да људи могу живети здравије и имати бољи приступ здравственим услугама, захваљујући условима у којима се рађају, расту, живе и раде.

Широм света постоје људи који имају лошије услове становања и слабије могућности образовања, мање могућности запослења, већу полну неједнакост и имају мали и никакав приступ сигурном окружењу, чистој води и ваздуху, сигурној храни и здравственим услугама. Све то узрокује болести које је могуће избећи и штети друштву у целини.

Светска здравствена организација истиче да се здравље може осигурати промоцијом здравих стилова живота и смањењем фактора ризика за људско здравље који проистичу из еколошких, економских, социјалних или бихевиоралних фактора животне средине. Подједанко је важно развити

здравствени систем који једнако унапређује

здравствене исходе, чије услуге задовољавају потребе корисника, финансијски је одрживо и правично, а заснива се на политици и пракси „неискључивања“ (доступно, приступачно, ефикасно). Поред тога, важно је развити здравствену политику у оквиру здравственог система и генерално развити политику која узима у обзир социјалне, економске и еколошке димензије здравља.

Пандемија COVID-19 је светска здравствена криза и при том је најразорнија за осетљиве заједнице.

Током тренутне пандемије COVID-19 продубљују се постојеће здравствене неједнакости, како на глобалном, тако и на националном и локалном нивоу.Он

е се манифестују од животних услова појединаца или група становништва и с њима повезаних (не) могућности квалитетног спровођења епидемиолошких мера и заштите од инфекције, до дистрибуције вакцина.На пример, процењује се да ће проћи између три и четири године да би се произвело довољно за глобалне потребе, а према анализи британске хуманитарне организације

Oxfam

, девет од десет њихових становника неће добити вакцину у 70 на свету најсиромашнијих зем

а

љ

а

.Право на здравље, односно право на неопходне вакцине, изузетно је важно и требало би га, у духу свих конвенција, прогласити глобалним јавним добром.

Дистрибуција вакцина на глобалном нивоу јасно показује да има још пуно посла на правичној расподели здравствених ресурса, али и колико је глобално здравље важно јер се такве пандемије могу сузбити само ако се сузбију глобално.

Важно је осигурати да заједнице буду на првом месту у процесима доношења одлука и да теже постизању циља да сви имају услове за живот и рад који погодују добром здрављу.

Дистрибуција вакцина у Србији се одвија на завидном нивоу, доступна је већини и посебно се води рачуна о осетљивом делу становништва (удаљене мале сеоске заједнице, стари, тешко покретни, роми, мигранти).

Имунизација грађана лозничког краја одвија се у организацији Дома здравља Лозница континуирано од 8.јануара и до данас је вакцинама различитих произвођача заштићено 14.

853

грађана од чега је обе дозе вакцина добило 1

1

.

623

лица.

Вакцинација у месним амбулантама обавља се у дане викенда. Приоритет имају друштвено осетљиве групе, као што су старији грађани, инвалиди, припадници ромске мањине и други грађани који нису имали могућност да се пријаве за имунизацију. Од уторка на посебном пункту се организује и вакцинација лица која нису до сада исказала заинтересованост попуњавањем електронских упитника.